

РЕШЕНИЕ

№ 637

гр. София, 18.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на трети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женя Димитрова
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Невена Б. Г.
като разгледа докладваното от Христо Лазаров Въззивно търговско дело № 20231001000406 по описа за 2023 година

Производството е по реда на глава двадесета от ГПК – Въззивно обжалване.

Образувано е по въззивна жалба от ответника - Столична Община, чрез адв. К. срещу решение № 241 от 22.02.2023г., по т.д. № 2021110090158 по описа на СГС за 2022г., VI-1 състав, в частта, с която е осъден да заплати на ищеца - „МТК груп“ ООД, сумата от 44 058,92 лева, представляваща дължима главница за индексирано възнаграждение за месец юли 2019г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху пресъдената главница, считано от 25.01.2022г. до окончателното ѝ изплащане и сумата от 10 953,29 лева, представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху главницата и за периода от 15.08.2019г. до 25.01.2022г., както и сумата от 44 251,74 лева, представляваща дължима главница за индексирано възнаграждение за месец август 2019г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху пресъдената главница, считано от 25.01.2022г. до окончателното ѝ изплащане и сумата от 10 620,42 лв., представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху главницата и за периода от 15.08.2019г. до 25.01.2022г., и е осъден да заплати на ищеца сумата от 7 095,49 лева разноски за първоинстанционното производство.

Въззивникът/ответникът – Столична Община счита, че в обжалваната от него част решението е неправилно, тъй като е постановено в противоречие с материалния закон, съществени процесуални нарушения и необоснованост. Твърди, че обжалваното решение

противоречало на чл. 30, ал. 1, т. 7 вр. с чл. 210 от Закон за енергетиката/ЗЕ/, поради което била нищожна клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора между страните. На следващо място твърди, че първоинстанционния съд неправилно е тълкувал клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор – трябвало да е доказано, че към 01.07.2019г. и 01.08.2019г. цената на ГСМ е увеличена с над 20% спрямо датата на подписване на договора и съгласие между страните за промяна на цената за километър маршрутен пробег, въз основа на която се определя дължимото възнаграждение. Счита, че представеното писмено предложение от ищеца от 28.09.2017г. не съответствало на договореното – нямал конкретен период, не съдържало статистически данни и информация за цената на ГСМ. Първоинстанционният съд неправилно приел, че ищецът е иницирал преговори с ответника от 2017г., за промяна на цената през месеци юли и август 2019г. Счита, че цената на договора не се променяла автоматично, а само след отправено искане за преговори и сключване на споразумение, което се доказвало от сключено такова на 20.01.2021г. На следващо място твърди, че въз основа на подписани с ищеца споразумения, му била заплатена индексация на възнаграждението в общ размер на 1 872 739,99 лева, за периода от сключване на договора до 31.12.2020г. и 1 164 447,47 лева за периода м. януари до м. октомври 2021г., на основание чл. 5, ал. 4, т. 1 от договора. Според него, тези суми включвали и процесните периоди. Ищецът се е възползвал от предвидения в договора механизъм за компенсация и му била изплатена индексация на възнаграждението с размера на инфлацията, за периода от сключването на договора до м. октомври 2021г. Нещо повече, водещ при сключването на тези договори бил общественият интерес, поради което със споразумение от 22.08.2022г. било уговорено, че цената по процесния договор се обвързвала с цената изплащана на обществения превозвач – „Столичен автотранспорт“ ЕАД. Твърди, че първоинстанционният съд неправилно не е обсъдил становището на вещото лице, че в потребителската кошница на инфлационния индекс на НСИ се включвали не само разходите на ищеца, а и множество други продукти, в т.ч. и горива и смазочни материали. Това означавало, че ищецът вече бил обезщетен за увеличението на ГСМ посредством компенсацията с инфлационния индекс. Излага доводи за неправилност на решението по иска за обезщетение за забавено плащане. Твърди, че в договора не е посочен падеж за плащане на увеличената цена, в хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора. Освен това, увеличение се дължало от датата на изменението и след провеждане на преговори. Счита, че приложение следвало да намери разпоредбата на чл. 84, ал. 2 от ЗЗД, тъй като нямало определен ден за изпълнение и нямало отправена покана. Освен това, издадените от ищеца фактури са за уговорената в договора цена, а не за индексиранията такава и за претендираното вземане нямало забава. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната от него част и да постанови друго, с което да отхвърли изцяло предявените искове. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемият по жалбата на ответника/ищецът – „МТК груп“ ООД е подал в срок отговор на въззивната жалба, чрез адв. Н. и представя писмена защита. Излага подробни доводи по всяко едно от твърденията на въззивника, които ще бъдат разгледани при съответното им обсъждане в мотивите на решението. Счита въззивната жалба за неоснователна, а решението за правилно и законосъобразно и моли да се потвърди в обжалваната от ответника част.

Претендира разноски за въззивното производство.

Подадена е въззивна жалба и от ищеца – „МТК груп“ ООД, чрез адв. Н. срещу решение № 241 от 22.02.2023г., по т.д. № 2021110090158 по описа на СГС за 2022г., VI-1 състав, в частта, в частта, с която са отхвърлени исковете срещу ответника - Столична Община, за сумата над 44 058,92 лева до 88 117,84 лева, представляваща дължима главница за индексирано възнаграждение за месец юли 2018г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от предявяване на иска до окончателното ѝ изплащане, както и за сумата над 10 953,29 лв. до 21 907,70 лв. за периода от 15.08.2019г. до 25.01.2022г., представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху присъдената главница, за сумата над 44 251,74 лева до 88 503,47 лева, представляваща дължима главница за индексирано възнаграждение за месец август 2018г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от предявяване на иска до окончателното ѝ изплащане, както и за сумата над 10 620,42 лв. до 21 240,83 лв. за периода от 15.09.2019г. до 25.01.2022г., представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху присъдената главница и е осъден да заплати на ответника сумата от 3 274,86 лева разноски за първоинстанционното производство.

Въззивникът/ищецът – „МТК груп“ ООД счита, че в обжалваната от него част решението е неправилно, поради неправилно тълкуване на чл. 5, ал. 4, т. 2 и т. 3 от процесния договор. В представената писмена защита твърди, че обжалваното решение е недопустимо, тъй като съдът се е произнесъл по непредявени иски за главници поради неправилна правна квалификация. В съдебно заседание, процесуалният представител на ищеца заявява, че предявените иски били с правна квалификация по договор за поръчка, а не по договор за превоз. По същество твърди, че единственият мотив на СГС да отхвърли частично предявените иски е, че приложимите разпоредби не предвиждали изменение на възнаграждението в по-голям размер от 2,5% без провеждане на преговори. Счита, че правилното тълкуване на спорната клауза е направено от органите на ответника – кмета и общинския съвет на Столична Община. При тези съвпадащи изявления на страните по договора, първоинстанционният съд неправилно не е зачел тази обща действителна воля, а е извършил собствено тълкуване на процесните клаузи. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната от него част и да постанови друго, с което да уважи изцяло предявените иски. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемият по жалбата на ищеца/ответникът – Столична Община е подал в срок отговор на въззивната жалба, чрез адв. К.. Излага подробни доводи по всяко едно от твърденията на въззивника, които ще бъдат разгледани при съответното им обсъждане в мотивите на решението. Счита въззивната жалба за неоснователна, а решението за правилно и законосъобразно и моли да се потвърди в обжалваната от ищеца част. Претендира разноски за въззивното производство.

На основание чл. 269 от ГПК, въззивният съд след служебно извършена проверка на

решението установи, че то е валидно и допустимо в обжалваната част.

Софийският апелативен съд, след преценка на доказателствата по делото и като съобрази доводите в жалбите, приема за установено от фактическа страна, следното:

Първоинстанционният съд правилно е установил фактическата обстановка по делото и страните не спорят, че между тях е възникнало валидно правоотношение по договор № СОА16-ДГ56-1196/02.12.2016г. Столична община е възложила на „МТК Гроуп“ ООД, извършване на обществен превоз на пътниците по основни градски автобусни линии с № 12, 18, 20, 21,22, 23, 24/24А, 25, 26, 28, 29, 31, 81, 86, 117, 118 и 119 за срок от 8 години, считано от датата на въвеждане в експлоатация на първата линия. В чл. 3, ал. 2 е уговорено, че договорът влиза в сила от датата на представяне на оригинал на определението за прекратяване на адм.д. № 11168/2012г. на АССГ. В чл. 5, ал. 1 е договорено, че за извършения обществен превоз, Столична Община заплаща на „МТК Гроуп“ ООД цена в размер на 3 лв. на километър без ДДС на база действително изминат пробег. Това възнаграждението е платимо на две вноски – 30 % авансово в срок до 15-то число на текущия месец, а остатък в срок до 14-то число на следващия месец въз основа на действително извършения пробег. В чл. 5, ал. 4 страните са уговорили, че определената при сключване договора цена на километър маршрутен пробег, се променя, когато: ал.1./ от датата на сключване на договора се е натрупала инфлация, респективно дефлация в размер на повече от 5 %, съгласно данните на НСИ, спрямо месеца на подписване на договора; ал. 2./ когато настъпи промяна в „цената на ГСМ“ с повече от 20 % съгласно данните на НСИ спрямо цената към датата на подписване на настоящия договор. При настъпване на това условие страните се задължават да проведат добросъвестно преговори за уточняване промяна на възнаграждението на километър маршрутен пробег със стойност до 5 % спрямо уговорената в цена по договора. При непостигане на съгласие при преговорите, страните по договора се споразумяват, че възнаграждението се променя с 2,5 %. и ал. 3/ при настъпване на което и да е от условията, описани в предходните две точки всяка от страните има право да направи на другата страна мотивирано предложение за преговори, които следва да започнат в срок до 7 дни от датата на получаване на мотивираното писмено предложение и да завършат в срок от 30 дни от датата, на която са започнали, като при непостигане на съгласие в преговорите се прилагат последиците в т.1 и т.2.

Видно от приетото в първата инстанция и неоспореното от страните заключение на вещото лице Й., се установява, че увеличението на цената на природния газ за второ полугодие на 2019г. спрямо второ полугодие на 2016г. е 45,22 %. Вещото лице е изчислило, че размерът на дължимото възнаграждение при индексация 2,5% - за месец юли 2019г. е 44 058,29 лева и за месец август 2019г. е 44 251,74 лева. Според вещото лице, размерът на лихвата за забава върху главницата от 44 058,29 лева за периода от 15.08.2019г. до 25.01.2022г. е 10 953,29 лева, а размерът на лихвата за забава върху главницата от 44 251,74 лева за периода от 15.09.2019г. до 25.01.2022г. е 10 620,42 лева.

Няма спор между страните, че ищецът е изпълнил задълженията си по договора за месец

юли и август 2019г. и ответникът му е заплатил възнаграждение за извършения обществен превоз на пътници по първоначално уговорената цена от 3.60 лв. с включен ДДС.

При така установената фактическа обстановка, въззивният съд приема от правна страна следното:

1. По въззивната жалба на ответника:

Предмет на правния спор във въззивното производство е действителността, тълкуването и прилагането на чл. 5, ал. 4, т. 1, 2, и 3 от процесния договор, уреждащи хипотези за увеличаване цената на извършения транспорт за месец юли и август 2019г.

Неоснователно е възражението на Столична Община, че е нищожна клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора между страните, поради противоречие с чл. 30, ал. 1, т. 7 вр. с чл. 210 от Закон за енергетиката/ЗЕ/. Горесцитираните разпоредби на ЗЕ уреждат правомощията на Комисия за енергийно и водно регулиране, да определя цените на природния газ за крайни потребители и размерът на санкцията при установяване на нарушение. В договора е уговорен единствено начин за констатиране на вече определените цени на природния газ от НСИ, поради което няма как тези клаузи да противоречат на закона.

Според настоящия съдебен състав, волята на страните в чл. 5, ал. 4, т. 1 и т. 2 е ясно и недвусмислено изразена, поради което няма нужда от тълкуване. Страните са уговорили способи за индексация на предварително определената цена, при ясно уредени условия и при настъпване на конкретни обективни обстоятелства за това. В т. 1 и т. 2 са уредени две самостоятелни хипотези за увеличение на първоначално уговорената цена по договора за превоз, при настъпването на всяко едно от уговорените за това основания, цената по договора се променя. Основанието за увеличение на възнаграждението за превоз по т.1, урежда правото на ищеца да иска увеличаване на цената за превоз при инфлация, на което съответства правото на ответника да иска нейното намаляване при дефлация. Основанието за увеличение на възнаграждението за превоз по т. 2, урежда правото на ищеца да иска увеличение на цената по договора при повишаване с повече от 20% на пазарната цена на използваното гориво и смазочни материали/ГСМ/.

По същите съображения са неоснователни и твърденията на ответника, че това били две отделни и взаимно изключващи се основания, поради което ищецът не можел да претендира увеличение на договорената цена за превоз и в двете хипотези.

Неоснователно е твърдението на ответника, че необходимото условие за влизане в действие на хипотезата уредена в чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор, е кумулативно наличие на две предпоставки – промяна с над 20 % на цената на ГСМ и проведени преговори за промяна на договорената цена. Страните ясно са уговорили, че увеличението на възнаграждението с 2,5% се променя и при непостигане на съгласие, поради което не е обусловено от воденето на преговори, още по-малко от техния положителен резултат, както неоснователно счита процесуалният представител на ответника. Допълнителен аргумент в подкрепа на този извод е и уговорката в чл. 5, ал. 4, т. 3, изр. второ, че при настъпване на което и да е от условията по предходните две точки и непостигане на съгласие в

преговорите, настъпвали последиците на т. 1 и т. 2.

Ето защо е ирелевантно и твърдението на ответника, че в случая претенцията на ищеца се отнасяла за период, в който нямало отправено искане за преговори и исковете за главници следвало да бъде отхвърлен като неоснователни.

По същите съображения са ирелевантни сключените между страните споразумения и заплащане на увеличената цена за превоз, на основание чл. 5, ал. 4, т. 1 от договора.

Ирелевантно за това производство е и обстоятелството, че се касаело за сключване на договор след дадено съгласие от общинския съвет, поради което водещ бил общественият интерес, а не търговският интерес на изпълнителя. Липсват законови разпоредби, които да уреждат или въвеждат някакви правни последици от установяването на такъв интерес, поради което е безпредметно да се обсъждат.

Ищецът е доказал при условията на пълно и главно доказване, че цената на природния газ е повишена с повече от 20 % съгласно данните на НСИ, поради което е настъпило уговореното в чл. 5, ал. 4, т. 2 условие за увеличаване на цената на извършените транспортни услуги за месец юли и август на 2019г.

Предвид основателността на иска за месец юли 2019г. за главница до размера от 44 058,92 лева, основателен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение, в установения от вещото лице размер от 10 953,29 лв. и за периода от 15.08.2019г. до 25.01.2022г.

Предвид основателността на иска за главница за месец август 2019г. до размера от 44 058,92 лева, основателен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение, в установения от вещото лице размер от 10 953,29 лв. и за периода от 15.08.2019г. до 25.01.2022г.

Неоснователно е твърдението на ответника, че в договора не бил посочен падеж за плащане на увеличената цена, в хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора, което се дължало от датата на изменението и след провеждане на преговори, както и че приложение следвало да намери разпоредбата на чл. 84, ал. 2 от ЗЗД.

Законосъобразни и правилни са изводите на СГС, че при парично задължение, лихвата се начислява върху дължимия увеличен размер на възнаграждението. Падежът на задължението за изплащане на възнаграждение за месец юли и август 2019г. е до 14-ия ден на следващия месец, поради което ответникът е в забава от 15 число на месеца следващ падежа на първоначално уговореното възнаграждение.

Неоснователно е твърдението на ответника, че издадените от ищеца фактури са за цената, уговорена в договора, а не за индексиранията такава и нямало забава за претендираното вземане, както и че неправилно се претендира лихва за забава и върху ДДС. При издадена фактура за възнаграждение, което впоследствие се индексира със задна дата, се извършва корекционна процедура по неговото начисляване и внасяне от датата на неговата изискуемост, включително и за дължимата законна лихва.

Предвид основателността на иска за главница до размерите от 44 058,92 лева и 44 251,74 лева, основателни са и акцесорните искове за обезщетение за забавено изпълнение върху главниците, считано от тяхното предявяване до окончателното им заплащане.

2. По въззивната жалба на ищеца:

Неоснователно е възражението на ищеца, че обжалваното решение е недопустимо, тъй като съдът се е произнесъл по непредявени искове. В чл. 1 страните са уговорили предмета на договора – общината/ответникът/ възлага на превозвача/ищеца/ да извършва обществен превоз на пътници по посочени линии/маршрути/, срещу заплащане на възнаграждение от възложителя. Обстоятелството, че възнаграждението за превоз на пътници се заплаща на превозвача от възложителя, а не от пътниците, които от своя страна плащат на възложителя, не променя предмета на процесния договор за превоз. Ищецът претендира заплащане на увеличения размер на договорено възнаграждение, на основание събдяване на условията уговорени в договора. Предмет на делото са искове за заплащане на увеличения размер на договорено възнаграждение за превоз на пътници за месеци юли и август 2019г.

Първоинстанционният съд е разгледал исковете с които е сезиран и правилно е определил правната им квалификация по чл. 367 ТЗ. Процесният договор е договор за обществен пътнически превоз, по отношение на който съответно приложение намират и разпоредбите на Регламент/ЕО/ 1370/2007г. и чл. 19, ал. 2 Закон за автомобилните превози, които нямат отношение към предмета и правният спор по настоящото производство.

Неправилно ищецът счита, че правилната правна квалификация на предявените искове за главници била по договор за поръчка. Ищецът не претендира заплащане на разноски по изпълнение на договора, а увеличение на размера на възнаграждението по реда и условията уговорени в договора.

Неоснователно е твърдението на ищеца, че при всяко увеличение на цената на природния газ с 20 %, автоматично следвала индексация от 2,5 %. Както вече беше посочено, волята на страните в чл. 5, ал. 4, т. 2 е ясно и недвусмислено изразена и не се нуждае от тълкуване. Уговорката в т. 2 касае промяна на цената с повече от 20 % и при непостигане на съгласие увеличение, но само с 2,5%. Необосновано разширително е тълкуването от ищеца на горещитираната клауза от договора, тъй като извън уговорената от страните възможност за увеличение с 2,5% и 5 %, липсват други хипотези.

Неоснователно е твърдението на ищеца, че правилното тълкуване на спорната клауза е направено от органите на ответника – кметът и общинския съвет на Столична Община. Недопустимо е по пътя на тълкуването да се изменя действително изразената от страните воля в сключения договор. Неправилно се смесват правните последици от съвпадащи изявления на страните по тълкуването на договора, която би могла да е предмет на установителен договор между страните по делото, с действителното съдържание на обективизираната им воля в процесната клауза от договора. Още повече, че страните по взаимно съгласие винаги могат да изменят или променят процесните клаузи от договора. Неоснователно е твърдението на ищеца, че в представения доклад на работната група се

съдържало признание на факт, че всеки 20 % увеличение на цената на природния газ, предпоставяли увеличение с 2,5 % на цената. Факт с правно значение са клаузите от договора, поради което изразеното становище за тяхното правопораждащото действие и техните последици, не са отделен и нов факт, както неправилно счита ищецът.

Не са предмет на това производство логическите разсъждения относно други вероятни хипотези на отношения между страните по договора, при увеличение цената на природния газ с 40%, 100% или 600 %, които не са изрично договорени и евентуално биха довели до неоснователно обогатяване на ответника, тъй като са предмет на други институти на ТЗ, ЗОП или ЗЗД.

Ирелевантно за това производство е сключеното между страните споразумение от 22.08.2022г., в което ясно и изрично е посочено, че има действие занапред и не касае процесния правен спор.

Предвид неоснователността на иска за главница за сумата над 44 058,92 лева до 88 117,84 лева, неоснователен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение върху тази главница, за сумата над 10 953,29 лв. до 21 907,07 лева и за периода от 15.11.2018г. до 29.06.2021г.

Предвид неоснователността на иска за главница за сумата над 44 251,74 лева до 88 503,47 лева, неоснователен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение върху тази главница, за сумата над 10 620,42 лв. до 21 240,83 лева и за периода от 15.11.2018г. до 29.06.2021г.

Предвид неоснователността на исковете за главници за сумите за които са отхвърлени, неоснователен са и акцесорните искове за обезщетение за забавено изпълнение върху тези главници, считано от предявяването на иска до окончателното им заплащане.

По искането на страните за разноски:

Предвид неоснователността на въззивните жалби и на двете страни, не им се следват разноски във въззивното производство, сторени по собствените им жалби – държавна такса и ½ от претендираното възнаграждение за процесуално представителство.

Страните имат право на разноски, сторени за защита срещу неоснователната въззивна жалба на противната страна.

С оглед изхода на правния спор във въззивното производство, въззивникът/ищецът има право на ½ от договореното и заплатено в брой адв. възнаграждение в размер на 9 500 с ДДС. Ответникът дължи на ищеца разноски за въззивното производство в размер на 4 750 лева ДДС.

С оглед изхода на правния спор във въззивното производство, въззивникът/ответникът има право на ½ от договореното и заплатено в брой адв. възнаграждение в размер на 16 128,44 лева с включен ДДС. Ищецът дължи на ответника разноски за въззивното производство в размер на 8 064,22 лева с ДДС.

Ищецът дължи на ответника при условията на компенсация сумата от 3 314,22 лева, която

следва да му се присъди.

Предвид гореизложеното, обжалваното решение е законосъобразно и правилно, поради което следва да се потвърди и въззивния съд препраща в останалата част към мотивите на първоинстанционния съд, на основание чл. 272 от ГПК.

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 241 от 22.02.2023г., по т.д. № 2021110090158 по описа на СГС за 2022г., VI-1 състав.

ОСЪЖДА „МТК груп“ ООД, ЕИК 121538055 да заплати на Столична Община, сумата от 3 314,22/три хиляди триста и четиринадесет и 22 стотинки/ лева, представляваща разноси за въззивното производство.

Решението може да се обжалва пред ВКС, в едномесечен срок от връчването му на страните и при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____